

Årsberetning

2014

dcum.

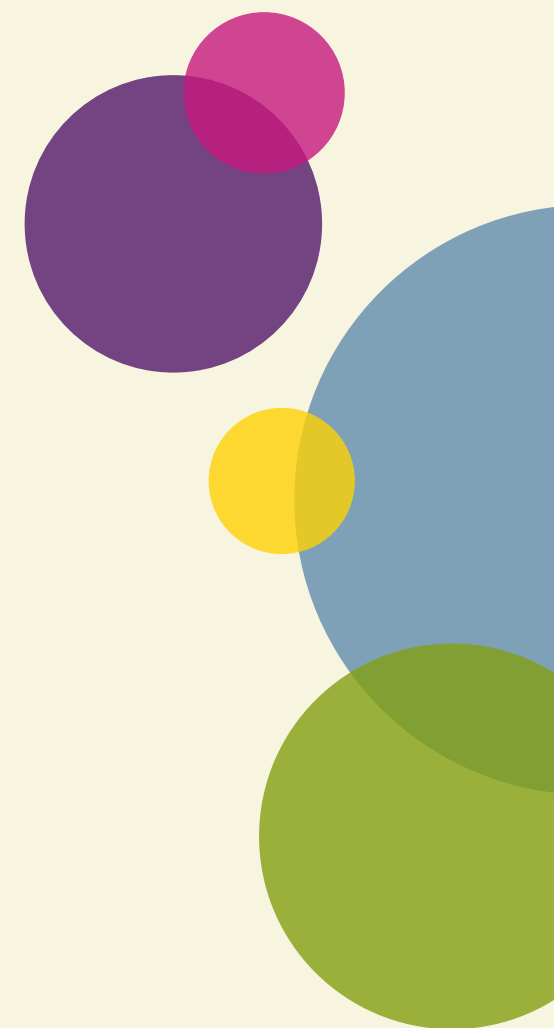
Årsberetning for Dansk Center for Undervisningsmiljø 2014
Udgivelsesdato: 1. februar 2015
Udgiver: Dansk Center for Undervisningsmiljø
Tekst og redaktion: Trine Kjær, kommunikationskonsulent
Ansvarshavende: Jannie Moon Lindskov, centerleder
Foto: DCUM
Layout: Jørn Rasmussen, www.grafiskdesign.nu
ISBN: 978-87-92007-89-9

DCUM er et
videnscenter, der
skal medvirke til at
sikre og udvikle et godt
undervisningsmiljø på
uddannelsessteder og
et godt børnemiljø
i dagtilbud

dcum.

› Indhold

DCUM 2014	4
Reformer hjælper børns og unges trivsel på vej	6
Trivselseklæringen 10 år – det blev fejret	8
Viden og underholdning om undervisningsmiljø	9
Objektive målinger skal sætte fokus på indeklimaet	10
Flyvende start for Det talende spørgeskema	11
Trivselsmåling – værktøj og vejledning	12
På udkig efter eksemplarisk trivselsarbejde i grundskolen	13
Netværk og eksterne samarbejder	14
Glade vindere af Undervisningsmiljøprisen 2014	15
DCUM online	17
DCUM i medierne	18
Bestyrelse og budget	19

› DCUM 2014

DCUM 2014

Reformer hjælper børns og unges trivsel på vej

Trivsels erklæringen 10 år – det blev fejret

Viden og underholdning om undervisningsmiljø

Objektive målinger skal sætte fokus på indeklimaet

Flyvende start for Det talende spørgeskema

Trivselsmåling – værktøj og vejledning

På udkig efter eksemplarisk trivselsarbejde i grundskolen

Netværk og eksterne samarbejder

Glade vindere af Undervisningsmiljøprisen 2014

DCUM online

DCUM i medierne

Bestyrelse og budget

■ 2014 har for DCUM været et betydningsfuldt år, hvor centrets ekspertise og høje faglighed på forskellig vis har leveret viden om arbejdet med det gode undervisnings- og børnemiljø. Uddannelsesreformer har sat trivsel og undervisningsmiljø på den politiske dagsorden, hvilket i høj grad har været med til at skærpe fokus på værdien af DCUM's arbejde.

Trivselsmålinger

Det glæder os, at elevernes trivsel i de danske folkeskoler nu skal måles. Trivsel og undervisningsmiljø er to sider af samme sag, og derfor er det oplagt for skolerne at slå trivselsmålingen og undervisningsmiljøvurderingen sammen til én samlet undersøgelse. Efter et udbytterigt samarbejde med Undervisningsministeriet, UVM, giver Termometeret fra skoleåret 2015/2016 mulighed for, at alle grundskoler kan slå de to lovpligtige undersøgelser sammen. Det håber vi på, at mange skoler og kommuner vil gøre brug af, da det giver den enkelte skole mulighed for at koordinere deres trivselsindsatser og samtidig opleve administrative fordele.

Vejledning der virker

Det er vores erfaring, at mange skoler og uddannelsessteder arbejder bevidst og reflekteret med elevers og studerendes trivsel og undervisningsmiljø. I arbejdet med at udvikle et vejledningssystem til de kommende obligatoriske trivselsmålinger i folkeskolen er vi blevet bekræftet i, at skolerne er særligt gode til at få kortlagt elevernes trivsel og undervisningsmiljø. Det står også klart, at der stadig er brug for vejledning og rådgivning til skolernes arbejde med at planlægge og følge op på undersøgelserne. Derfor er det vores opgave i 2015 at arbejde videre på at styrke vores vejledningsrolle ved at fokusere på målrettet vejledning til alle centrets målgrupper. Vejledningen skal være med til at forankre indsatserne og det pædagogiske arbejde blandt personale, elever og forældre. Implementering er nemlig afgørende for, hvorvidt eleverne mærker en reel værdi af arbejdet.

Efterspørgsel og samarbejder

Der har i 2014 været en øget efterspørgsel på DCUM's viden og bistand fra særligt grundskoler og ungdomsuddannelser. Der efterspørges viden om det fysiske under-

visningsmiljø, fx efterspørger erhvervsskolerne viden om det gode studiemiljø, der både tiltrækker og fastholder eleverne, mens grundskolerne efterspørger viden om arbejdet med undervisningsmiljøvurderinger og de kommende trivselsmålinger. Vi har opbygget nye samarbejdsflader og vedligeholdt eksisterende og er fremover åbne for endnu flere samarbejdsrelationer og netværk, der kan være med til at sætte fokus på det gode undervisnings- og børnemiljø. Som videnscenter er det vores pligt at opsøge ny viden, så vi kan give vores brugere den vejledning og rådgivning, de har behov for. Vi ser blandt andet frem til et berigende samarbejde med læringskonsulenterne fra erhvervsskoleområdet, UVM, og vil i et samarbejde bidrage med ny viden om undervisningsmiljøet på de erhvervsrettede ungdomsuddannelser – og naturligvis set i sammenhæng med den forestående erhvervsskolereform.

10-års-jubilæum

7. marts var en stor dag for DCUM og for Det Nationale Samarbejde for Social Trivsel og mod Mobning i Grundskolen. Denne dag for 10 år siden blev trivsels erklæringen for social trivsel i grundskolen underskrevet

DCUM 2014

Reformer hjælper børns og unges trivsel på vej

Trivselserklæringen 10 år – det blev fejret

Viden og underholdning om undervisningsmiljø

Objektive målinger skal sætte fokus på indeklimaet

Flyvende start for Det talende spørgeskema

Trivselsmåling – værktøj og vejledning

På udkig efter eksemplarisk trivselsarbejde i grundskolen

Netværk og eksterne samarbejder

Glade vindere af Undervisningsmiljøprisen 2014

DCUM online

DCUM i medierne

Bestyrelse og budget

af 25 organisationer og støtteorganisationer, der alle gav hånd på, at de gennem en koordineret indsats ville lægge kræfter i at sikre elevers trivsel i skolen. Samarbejdet har gennem de sidste 10 år markeret sig ved forskellige initiativer og indsatser. Heraf kan blandt meget andet nævnes portalen sammenmodmobning.dk, som i 2014 har fået en overhaling og er blevet opdateret og revideret. Portalen tilbyder skolens aktører viden, redskaber og metoder til at skabe trivsel samt forebygge og bekæmpe mobning i skolen.

10-året for samarbejdet blev markeret med manér på Peder Lykkeskolen på Amager, og det var et af DCUM's helt store øjeblikke i 2014. Særlig tankevækkende var det at høre Olivia Braad Honore, elev på Skolen På Duevej, læse sin novelle "Accept" op til konferencen. Det, at høre elever selv udtrykke sig om emner som digital mobning og dele deres tanker, erfaringer og oplevelser om deres undervisningsmiljø, sætter sig helt særlige spor i os voksne. Og det er netop børnenes, elevernes og de studerendes perspektiv, DCUM varetager og advokerer for. Derudover var det dejligt at opleve den store variation blandt deltagerne som

bestod af både elever, undervisere, bestyrelsesmedlemmer, samarbejdspartnere og undervisningsminister Christine Antorini. Tak til alle for en vellykket dag.

0-6-års området

2014 blev også året, hvor Dagtilbudstermometeret blev søsat, og vi er spændte på den første rapport, som vil blive offentliggjort i starten af det nye år. I kan læse meget mere om Dagtilbudstermometeret og mange andre af DCUM's opgaver gennem året på de næste sider.

God fornøjelse med læsningen og vi ses i 2015 til endnu et nyt og spændende år i undervisnings- og børnemiljøets tegn.

*Jannie Moon Lindskov,
Centerleder*

› Reforme hjælper børns og unges trivsel på vej

DCUM 2014

Reforme hjælper børns og unges trivsel på vej

Trivselsklæringen 10 år – det blev fejret

Viden og underholdning om undervisningsmiljø

Objektive målinger skal sætte fokus på indeklimaet

Flyvende start for Det talende spørgeskema

Trivselsmåling – værktøj og vejledning

På udkig efter eksemplarisk trivselsarbejde i grundskolen

Netværk og eksterne samarbejder

Glade vindere af Undervisningsmiljøprisen 2014

DCUM online

DCUM i medierne

Bestyrelse og budget

■ 2014 blev året, hvor uddannelsesreformer satte trivsel og undervisningsmiljø på dagsordenen både politisk og i praksis på skoler og uddannelsessteder. De omfattende reformer, der er gennemført for folkeskoler og erhvervsskoler, tager tid både at udarbejde og implementere i praksis, og de gør at arbejdet med undervisnings- og børnemiljø er mere aktuelt nu end nogensinde før. Set fra Dansk Center for Undervisningsmiljø synspunkt er det en stor styrke, at trivsel og undervisningsmiljø har fået så fremtrædende en plads i reformerne. Det giver fornyede muligheder for at arbejde med og synliggøre elevernes trivsel og for at sætte spot på den betydelige værdi et godt undervisningsmiljø skaber.

En del af de metoder og tilgange som folkeskolereformen tager udgangspunkt i har været kendt og brugt i dagtilbud i et godt stykke tid. At der på denne måde kan blive mere kontinuitet i dagtilbuds og skolars arbejde med trivsel, ser vi som en stor styrke i forhold til at skabe en god overgang mellem dagtilbud og skole. Samtidig er der basis for vidensdeling omkring arbejdet med børnemiljø og arbejdet med undervisningsmiljø.

Politikere og praktikere er nu i fuld gang med blive klogere på, hvordan reformerne kan udmøntes i praksis. Et element, som har fyldt meget for DCUM, er trivselsmålinger. Når folkeskolerne fremover en gang om året måler elevernes oplevelse af deres trivsel i skolehverdagen, så giver det skoler, kommuner og stat et unikt udgangspunkt for i samarbejde kontinuerligt at være opmærksomme på, hvordan eleverne trives i skolen. Målingerne vil sætte et synligt fokus på trivsel og være udgangspunkt for konkrete tiltag til at sikre god trivsel. DCUM har i den forbindelse et vigtigt arbejde med at formidle viden, værktøjer og gode eksempler på skolers kontinuerlige arbejde med undervisningsmiljø og elevinddragelse.

På erhvervsskolerne er der travlt med at implementere erhvervsskolereformen, hvori studie- og undervisningsmiljø er blevet et mål i sig selv. Reformen lægger blandt andet op til, at der bygges nyt, bygges om og bygges til samt visse forandringer i undervisningen. Der er særlig stort fokus på betydningen af campusdannelser og viden om det gode erhvervsrettede studiemiljø. Hvordan kan man gennem studiemiljøet være med til at tiltrække og fastholde elever på uddannelserne? Hvad virker i forhold

DCUM 2014

Reformer hjælper børns og unges trivsel på vej

Trivsels erklæringen 10 år – det blev fejret

Viden og underholdning om undervisningsmiljø

Objektive målinger skal sætte fokus på indeklimaet

Flyvende start for Det talende spørgeskema

Trivselsmåling – værktøj og vejledning

På udkig efter eksemplarisk trivselsarbejde i grundskolen

Netværk og eksterne samarbejder

Glade vindere af Undervisningsmiljøprisen 2014

DCUM online

DCUM i medierne

Bestyrelse og budget

til indretning, atmosfære og uformelle læringsmiljøer? Alt sammen elementer, der indgår i DCUM's arbejde med at sprede budskabet om det gode undervisningsmiljø i form af viden, værktøjer og undersøgelser. DCUM ser frem til at se det endelige indhold i gymnasireformen med et ønske om, at trivsel og undervisningsmiljø også her bliver synlige elementer.

Selvom skoler og uddannelsessteder fremover skal arbejde med trivsel og undervisningsmiljø fra nye vikler, så er det meget væsentligt, at den lovpligtige undervisningsmiljøvurdering ikke bliver glemt. Undervisningsmiljøvurderingen sikrer, at elever og studerende bliver hørt om deres oplevelser af det hverdagsmiljø, hvor de tilbringer rigtig mange timer. Undervisningsmiljøvurderingens handlingsplan og retningslinjer for opfølgning skal være med til at sikre, at skoler og uddannelsessteder igangsætter konkrete tiltag, som sikrer de unge bedre trivsel og ifølge heraf forhåbentlig også højere fagligt engagement og højere gennemførselsprocent. Derfor må undervisningsmiljøvurderingen med de fire faser ikke gå i glemmebogen.

Når trivsel og undervisningsmiljø sættes højt på den politiske dagsorden stiller det også krav til DCUM som videnscenter. Både bestyrelse og medarbejdere er meget opsatte på at styrke DCUM's position som nationalt videnscenter, og derfor er der udarbejdet og besluttet en ny strategi med høj synlighed, handlingsorienteret viden og styrkende samarbejder som omdrejningspunkter for DCUM's arbejde frem mod 2020. Både i forhold til praktikere og politikere ønsker vi at være en synlig og betydelig aktør. Til at stå i spidsen for udmøntningen af den nye strategi er Jannie Moon Lindskov ansat som ny centerleder på DCUM. Velkommen til et center med store ambitioner og høj kvalitet i opgaveløsningen. Jeg glæder mig til vores fremtidige samarbejde.

Kirsten Holmgaard, bestyrelsesformand

Strategi: DCUM på vej mod 2020

Trivselsklæringen 10 år – det blev fejret

DCUM 2014

Reformer hjælper børns og unges trivsel på vej

Trivselsklæringen 10 år – det blev fejret

Viden og underholdning om undervisningsmiljø

Objektive målinger skal sætte fokus på indeklimaet

Flyvende start for Det talende spørgeskema

Trivselsmåling – værktøj og vejledning

På udkig efter eksemplarisk trivselsarbejde i grundskolen

Netværk og eksterne samarbejder

Glade vindere af Undervisningsmiljøprisen 2014

DCUM online

DCUM i medierne

Bestyrelse og budget

■ 7. marts 2014 fyldte Trivselsklæringen 10 år. Det fejrede parterne med konference, artikler mv. Peder Lykke Skolen, som i sin tid var vært for underskrivelsen af Trivselsklæringen, lagde lokaler til fejringen af 10-årsdagen.

Konferencen var for både elever, lærere og skoleledere, og efter korte oplæg fra parterne suppleret af nyeste viden fra forskningen gik alle i workshops arrangeret af parterne. Emnerne var fx medindflydelse, digital mobning og forældreinvolvering. I forbindelse med konferencen blev der udgivet en artikelsamling med tre artikler om vigtigheden af arbejdet med trivsel:

Forældresamarbejde for fællesskab

Af Anette Aaby Hansen, Det Kriminalpræventive Råd og TrykFonden

Trivsel er et fælles ansvar

Af Lise Qvistgaard og Nadja Aarøe Simonson, Børns Vilkår

Trivselsklæringen og det manglende punktum

Af Jette Sørensen, DCUM

Endvidere blev der udgivet en række skolars erfaringer med godt AKT-arbejde.

Erfaringer med godt AKT-arbejde

Det Nationale Samarbejde for Trivsel og mod Mobning i Grundskolen

Det Nationale Samarbejde for Social Trivsel og mod Mobning i Grundskolen er et formelt samarbejde mellem elevers, læreres, lederes, pædagogers, forældres og politikeres organisationer. Hver år afholdes der årsmøde, hvor parterne deler viden om projekter, indsatser og samarbejder på tværs. På hjemmesiden sammenmodmobning.dk har parterne mulighed for at formidle konkrete værktøjer og metoder udviklet til skolernes trivselsarbejde. Her kan man også lære mere om parterne.

I 2015 fungerer DCUM fortsat som sekretariat for det nationale samarbejde, og med et veloverstået jubilæum bliver det nu tid til at se fremad på kommende muligheder i samarbejdet.

Se videoer fra konferencen på www.sammenmodmobning.dk

Undervisningsminister Christine Antorini åbner konferencen

Helle Rabøl taler om mobning og trivsel.

Susan Tetler taler om inklusion i fællesskabet ... når man både er magen til og forskellig fra de andre.

Olivia Braad Honore læser sin novelle "Accept", vinder af novellekonkurrencen om digital mobning afviklet af Red Barnet og Movellas.

› Viden og underholdning om undervisningsmiljø

DCUM 2014

Reformer hjælper børns og unges trivsel på vej

Trivselserklæringen 10 år – det blev fejret

Viden og underholdning om undervisningsmiljø

Objektive målinger skal sætte fokus på indeklimaet

Flyvende start for Det talende spørgeskema

Trivselsmåling – værktøj og vejledning

På udkig efter eksemplarisk trivselsarbejde i grundskolen

Netværk og eksterne samarbejder

Glade vindere af Undervisningsmiljøprisen 2014

DCUM online

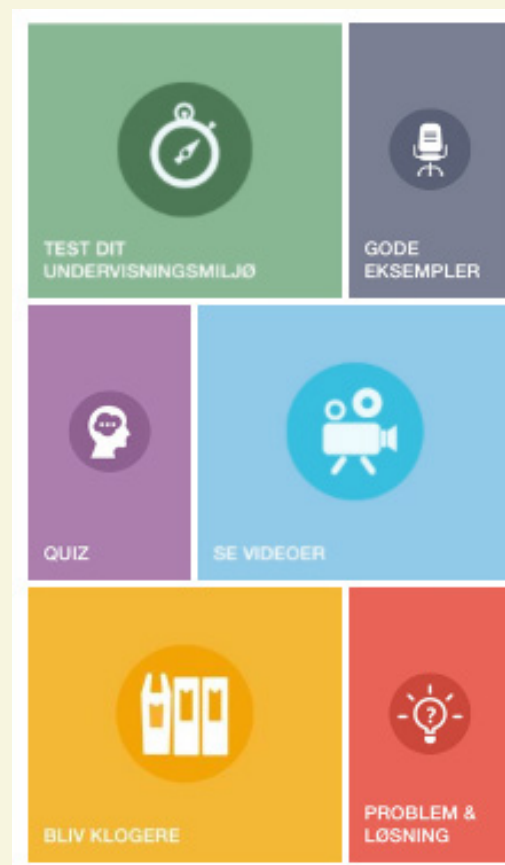
DCUM i medierne

Bestyrelse og budget

■ 2014 blev året, hvor DCUM lancerede sin anden app – en app om undervisningsmiljø til elever på ungdomsuddannelser.

Appen Elevmiljø giver elever og studerende viden og tips til, hvordan de kan være med til at skabe forbedringer, som øger trivslen. Eleverne kan blandt andet teste sig selv, deres skole eller quizze på viden om undervisningsmiljø. I appen er det også muligt at se videoer og selv indsende eksempler på godt undervisningsmiljø.

Formålet med appen er at øge kendskabet til undervisningsmiljø og vigtigheden heraf samt at gøre det nemt for elever og studerende at tage aktivt del i arbejdet med undervisningsmiljøet.

Appen kan indgå i en [temadag om undervisningsmiljø](#)

Elevmiljø er udviklet til iPhone, iPad og Android. Få appen ved at skanne QR-koden eller sende en sms med teksten "hentapp elevmiljø" til 1272

I 2015 vil vi arbejde på at udbrede kendskabet til appen, blandt andet gennem faglige artikler.

› Objektive målinger skal sætte fokus på indeklimaet

DCUM 2014

Reformer hjælper børns og unges trivsel på vej

Trivselsrklæringen 10 år – det blev fejret

Viden og underholdning om undervisningsmiljø

Objektive målinger skal sætte fokus på indeklimaet

Flyvende start for Det talende spørgeskema

Trivselsmåling – værktøj og vejledning

På udkig efter eksemplarisk trivselsarbejde i grundskolen

Netværk og eksterne samarbejder

Glade vindere af Undervisningsmiljøprisen 2014

DCUM online

DCUM i medierne

Bestyrelse og budget

■ I 2014 har DCUM testet forskellige indeklimaloggere for at finde en model, der i fremtiden kan bruges til at koble objektive målinger på CO₂, luftfugtighed, temperatur og støj med data fra elevbesvarelser om det fysiske undervisningsmiljø. Hensigten er på nationalt plan at kunne målrette vejledninger og værktøjer i forhold til, om løsninger af eventuelle problemer er rent indeklima-relaterede eller relateret til andre dele af undervisningsmiljøet.

Vi ser umiddelbart loggerne indgå i DCUM's virke under tre forskellige scenarier:

1. DCUM laver aftaler og udsender indeklimaloggerne mere eller mindre tilfældigt i Danmark. Dette vil kunne bidrage til et repræsentativt objektivt datagrundlag for indeklimaet for den udvalgte målgruppe, fx danske gymnasier.

2. Indeklimaloggerne indgår i DCUM's vejlednings- og værktøjspakker således skolerne kan rekvirere dem i tilfælde af, de vil lave nærmere undersøgelser af deres indeklima, fx efter en trivselsmåling hvor elevbesvarelserne ønskes sammenholdt med objektive data.

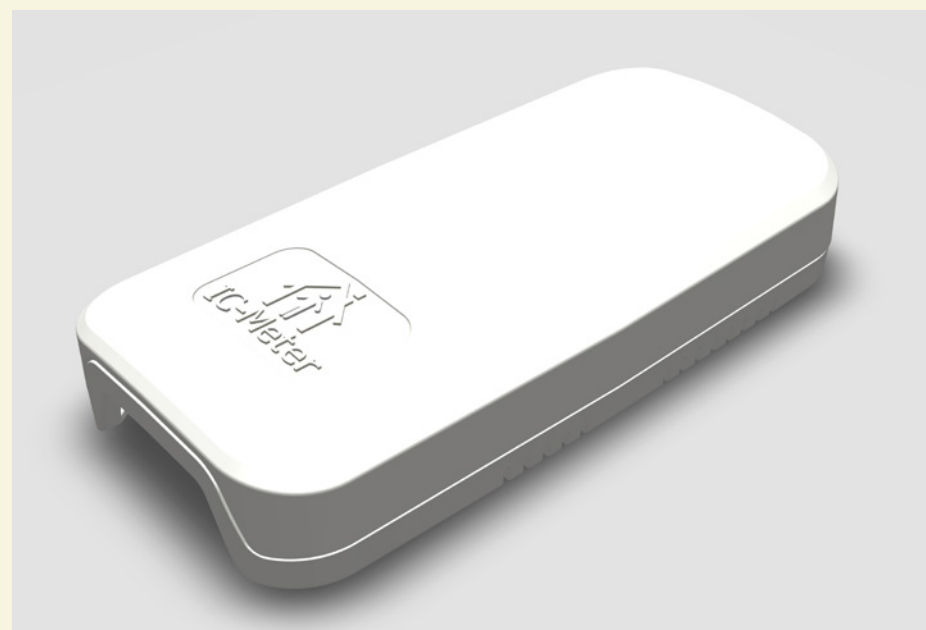
3. Indeklimaloggerne kan bruges i specifikke målrettede projekter, fx omkring sammenhæng mellem indeklima og fagligt niveau. Her vil loggerne kunne monitorere det aktuelle indeklima.

Om loggerne

Indeklimaloggerne måler, visualiserer og analyserer indeklima i det lokale den placeres i. DCUM har adgang til alle målinger, og den enkelte institution, skole eller

kommune kan få adgang til resultaterne fra de målere, der er udlånt til dem. Data som tabeller og grafer kan hentes i flere filformater, hvilket betyder, at resultaterne både kan bruges til statiske analyser samt hentes i et visuelt mere pædagogisk format, som kan indgå i undervisningen.

DCUM har som start anskaffet 20 indeklimaloggere, men der fokuseres på eksterne parter, der kan bidrage til at udvide antallet af logger.

› Flyvende start for Det talende spørgeskema

DCUM 2014

Reformer hjælper børns og unges trivsel på vej

Trivselserklæringen 10 år – det blev fejret

Viden og underholdning om undervisningsmiljø

Objektive målinger skal sætte fokus på indeklimaet

Flyvende start for Det talende spørgeskema

Trivselsmåling – værktøj og vejledning

På udkig efter eksemplarisk trivselsarbejde i grundskolen

Netværk og eksterne samarbejder

Glade vindere af Undervisningsmiljøprisen 2014

DCUM online

DCUM i medierne

Bestyrelse og budget

■ Dagtilbud og kommuner landet over har taget rigtig godt imod DCUM's reviderede Dagtilbudstermometer, som blev lanceret i starten af 2014. Ved udgangen af 2014 er der mere end 6000 besvarelser i det talende spørgeskema og over 600 besvarede refleksionsskemaer fordelt på 79 kommuner. Det synes vi, er en rigtig god start.

Et spørgeskema til både leg og læring

Særligt Det talende spørgeskema har været en succes. Her har de 4-6-årige børn i børnehaven mulighed for at besvare 28 spørgsmål om deres fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø sammentænkt med de pædagogiske læreplanstemaer. Det talende spørgeskema appellerer til børnene med farvede symboler som svarknapper, oplæsning af spørgsmål og børnevenligt layout.

"Ej, det var sjovt. Må man prøve to gange?"

Citat 5-årig dreng

Citatet vidner om, at Det talende spørgeskema formår at kombinere leg og læring. Det børnevenlige udtryk giver børnene en god oplevelse samtidig med at besvarelserne giver pædagogerne et godt grundlag for at identificere styrker og svagheder i børnemiljøet set ud fra børnenes perspektiv. Resultaterne skal gerne danne afsæt for det videre pædagogiske arbejde med at udarbejde en handleplan med konkrete indsatser samt en plan for opfølgning og evaluering.

Dagtilbudstermometeret rammer bredt

Dagtilbudstermometeret har mange facetter. Udgangspunktet for DCUM har været at udvikle et værktøj, der først og fremmest varetager børnenes perspektiv. Dernæst har vi haft fokus på, at Dagtilbudstermometeret skal understøtte lovkravet om, at dagtilbud skal sammentænke arbejdet med børnemiljø og læreplaner.

Vi har i 2014 set, at både kommuner og konsulentfirmaer har valgt at benytte Dagtilbudstermometeret til forskellige typer af undersøgelser om fx sprog og inklusion. Vi følger interesseret med i, hvad der kommer ud af undersøgelser som disse.

DCUM vil i starten af 2015 præsentere jer for en rapport, der giver indblik i, hvordan børnenes besvarelser fra Dagtilbudstermometeret 2014 fordeler på de enkelte spørgsmål.

Det glæder vi os rigtig meget til!

Termometeret

› Trivselsmåling – værktøj og vejledning

DCUM 2014

Reformer hjælper børns og unges trivsel på vej

Trivselserklæringen 10 år – det blev fejret

Viden og underholdning om undervisningsmiljø

Objektive målinger skal sætte fokus på indeklimaet

Flyvende start for Det talende spørgeskema

Trivselsmåling – værktøj og vejledning

På udkig efter eksemplarisk trivselsarbejde i grundskolen

Netværk og eksterne samarbejder

Glade vindere af Undervisningsmiljøprisen 2014

DCUM online

DCUM i medierne

Bestyrelse og budget

■ Folkeskolereformens tredje nationale mål er at: "tilliden til og trivslen i folkeskolen skal styrkes" og det har givet anledning til et oplagt og spændende samarbejde med Undervisningsministeriet, UVM, omkring de nye obligatoriske trivselsmålinger for landets folkeskoler.

Med afsæt i DCUM's nuværende Termometer har en ekspertgruppe nedsat af UVM i samarbejde med Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, SFI, udformet indikatorer for elevernes trivsel, undervisningsmiljø og ro og orden. Som del af sekretariatet har DCUM fulgt arbejdsprocessen tæt og bidraget med nødvendig viden og erfaringer.

Det har været et konstruktivt og berigende samarbejde, som bl.a. har medvirket til en intern opmærksomhed på begreberne trivsel og undervisningsmiljø. Hvor meget overlapper begreberne hinanden, og vil det give mening at slå trivselsmålingen og den lovpligtige undervisningsmiljøvurdering, UVM, sammen? Som det ser ud lige nu, bliver det heldigvis nemt at slå to fluer med ét smæk.

Termometeret på ny

Termometeret rummer årligt omkring 130.000 elevbesvarelser baseret på frivillige undersøgelser. Det oplever vi som et udtryk for en vis tilfredshed med værktøjet og er derfor glade for, at Termometeret nu bliver anvendeligt i forbindelse med de obligatoriske trivselsmålinger. Til skoleåret 2015/2016 lanceres Termometeret i en udgave, som er kvalitetssikret til at varetage både trivselsmålingen og undervisningsmiljøvurderingen. Der er flere fordele ved at koble de to undersøgelser. Fx bliver det muligt for skolerne at koordinere forskellige overlappende indsatser omkring trivsel, undervisningsmiljø, klasseledelse og inklusion. Derudover letter det skolernes administrative arbejde.

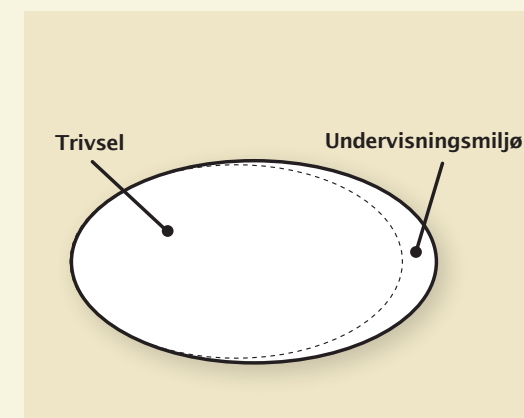
DCUM udvikler vejledningmateriale

Sensommeren 2014 har også stået i vejledningens tegn. DCUM har med glæde påtaget sig den opgave at udvikle praktisk, pædagogisk og teknisk vejledning til gennemførelse af trivselsmålingen. I dette arbejde lægger vi vægt på at klæde alle målgrupper på til at sikre, at der bliver fulgt op på resultaterne af trivselsmålingen.

Code handleplaner, konkrete pædagogiske indsatser og opfølgning herpå er afgørende for, om arbejdet med trivselsmålingerne får nogen reel værdi for eleverne.

Der vil være vejledning at finde allerede til baseline undersøgelsen i 2015. Det færdige vejledningssystem vil være muligt at benytte fra skoleåret 2015-2016.

Vi glæder os til endnu flere år med jer og Termometeret.

› På udkig efter eksemplarisk trivselsarbejde i grundskolen

DCUM 2014

Reformer hjælper børns og unges trivsel på vej

Trivselserklæringen 10 år – det blev fejret

Viden og underholdning om undervisningsmiljø

Objektive målinger skal sætte fokus på indeklimaet

Flyvende start for Det talende spørgeskema

Trivselsmåling – værktøj og vejledning

På udkig efter eksemplarisk trivselsarbejde i grundskolen

Netværk og eksterne samarbejder

Glade vindere af Undervisningsmiljøprisen 2014

DCUM online

DCUM i medierne

Bestyrelse og budget

■ Som opfølgning på trivselsmålingens resultater skal det være muligt for skolerne at få viden om og vejledning i, hvordan der kan igangsættes konkrete pædagogiske tiltag i den enkelte klasse og på skolen som helhed. Derfor bliver der indsamlet en

række eksempler på arbejdet med det gode undervisningsmiljø, der beskriver hvordan praktikere kan gennemføre projekter eller mindre tiltag, der fremmer trivsel og undervisningsmiljø.

De gode redskaber og metoder bliver en del af et materiale, der skal inspirere landets lærere og pædagoger med konkrete handleanvisninger og let anvendelige metoder til deres daglige arbejde med at forbedre elevers trivsel.

Er I eksperter på trivsel og godt undervisningsmiljø?

Dansk Center for Undervisningsmiljø, DCUM, søger gode, erfaringsbaserede og virkningsfulde eksempler på, hvordan skoler arbejder med trivsel og undervisningsmiljø i høj kvalitet.

Har I gode erfaringer, så vil vi rigtig gerne høre fra jer!

De gode eksempler bliver en del af et materiale, som skal inspirere alle landets skoler til at igangsætte tiltag på baggrund af den obligatoriske årlige trivselsmåling.

Derfor vil vi meget gerne høre fra jer, hvis jeres skole for eksempel har gode metoder til:

- at skabe et godt fællesskab og en god omgangstone
- at skabe gode relationer mellem lærer-elev eller elev-elev
- at skabe et godt indeklima
- at bruge de fysiske eller æstetiske rammer til at understøtte trivsel
- at skabe ro og orden i klassen
- at fremme faglig eller social kompetenceudvikling
- at sikre elevernes medindflydelse og aktive deltagelse

Kan I nikke genkendende til ovenstående eller har I andre redskaber og metoder til arbejdet med trivsel og undervisningsmiljø, så del jeres ideer og vær med til at skabe bedre trivsel for skoleelever i hele landet.

Kontakt Rune Pedersen, DCUM:
T: 7226 5406, E: pedersen@dcum.dk

dcum.

› Netværk og eksterne samarbejder

DCUM 2014

Reformer hjælper børns og unges trivsel på vej

Trivselserklæringen 10 år – det blev fejret

Viden og underholdning om undervisningsmiljø

Objektive målinger skal sætte fokus på indeklimaet

Flyvende start for Det talende spørgeskema

Trivselsmåling – værktøj og vejledning

På udkig efter eksemplarisk trivselsarbejde i grundskolen

Netværk og eksterne samarbejder

Glade vindere af Undervisningsmiljøprisen 2014

DCUM online

DCUM i medierne

Bestyrelse og budget

■ DCUM indgår i mange netværk og eksterne samarbejder. I det følgende gives et indblik i aktiviteterne i nogle af de netværk og samarbejder, hvor DCUM har haft en drivende rolle i 2014.

Netværk for byggeri til leg og læring

Der er afholdt to besøg i netværket i 2014. Det første besøg med temaet tilgængelighed blev holdt i Handicap organisationernes Hus i Tåstrup. Bygningen benævnes "Verdens mest tilgængelige bygning, og dagen bød på masse af inspiration til arbejdet med tilgængelighed i dagtilbud og skoler.

Senere på året holdt netværket møde om overgange og differentierede læringsrum med besøg hos Børnehuset Stjernen og Tjørring Skole ved Herning. Med indlæg fra arkitekter og ledelse om visioner og den daglige brug af bygningerne blev der sat spot på temaet og det efterfølgende fokus på klasserummet som en forældet idé gav yderligere stof til eftertanke.

Det Nationale Samarbejde for Trivsel og mod Mobning i Grundskolen

Samarbejdet har med baggrund i underskrivelsen af Trivselserklæringen i 2004 eksisteret i 10 år. På årsmødet i oktober 2014 var der derfor et naturligt fokus på evalueringen af samarbejdet gennem de første 10 år samt arrangementet afholdt i marts 2014 som led i fejringen af 10-årsdagen for trivselsunderskrivelsen. På årsmødet blev der også lagt 'nye spor' for samarbejdet fremadrettet.

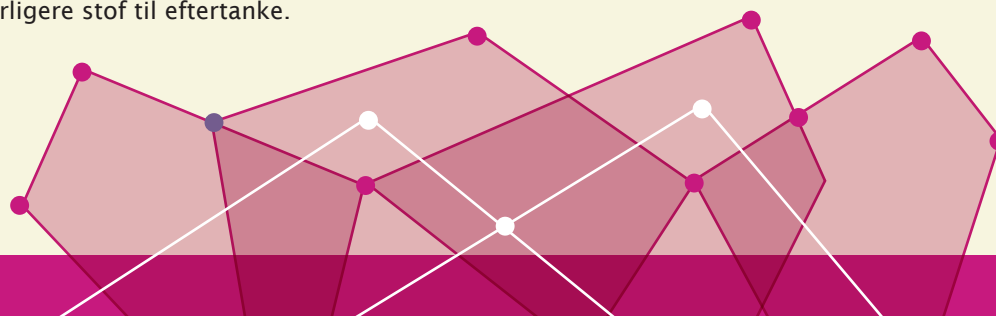
Samarbejdets fokus på trivsel opleves særdeles aktuelt i kølvandet på folkeskolereformen og de kommende nationale obligatoriske trivselsmålinger. I Det Nationale Samarbejde er der stor opmærksomhed på, hvordan resultaterne vil blive offentliggjort og italesat i medierne, ligesom der er stor opmærksomhed på, hvilken effekt målingerne får for trivslen blandt eleverne på skolerne.

Netværk for psykisk trivsel i skolen

Netværket for psykisk trivsel i skolen er et fagligt netværk for vidensdeling mellem praktikere med forskellige fagligheder, der alle arbejder med trivsel på skolerne. I 2014 er netværket tilført ny energi efter at have ligget i dvale i et par år. Netværket har evalueret på arbejdet gennem årene og talt om visioner for fremtiden. En af ændringerne er et nyt navn fra VIP (viden, inspiration og proceshjælp) til Netværk for psykisk trivsel i skolen. I maj 2014 har der været afholdt netværksmøde på DCUM i Randers. De kommende møder afholdes forskellige steder i landet, da der er en naturlig geografisk spredning på medlemmerne af netværket.

Netværk som drives af DCUM

- Det Nationale Samarbejde for Social Trivsel og mod Mobning i grundskolen
- Nationalt samarbejde for trivsel blandt børn i dagtilbud
- Netværk for byggeri til leg og læring
- Netværk for psykisk trivsel i skolen
- Netværk om studiemiljø på videregående uddannelser

› Glade vindere af Undervisningsmiljøprisen 2014

DCUM 2014

Reformer hjælper børns og unges trivsel på vej

Trivselsrklæringen 10 år – det blev fejret

Viden og underholdning om undervisningsmiljø

Objektive målinger skal sætte fokus på indeklimaet

Flyvende start for Det talende spørgeskema

Trivselsmåling – værktøj og vejledning

På udkig efter eksemplarisk trivselsarbejde i grundskolen

Netværk og eksterne samarbejder

Glade vindere af Undervisningsmiljøprisen 2014

DCUM online

DCUM i medierne

Bestyrelse og budget

■ Undervisningsmiljøprisen 2014 blev uddelt til fire skoler og uddannelsessteder, som har ydet en særlig indsats for at fremme undervisningsmiljøet. De fik hver 25.000 kr. for deres gode arbejde.

Mou Skole

Mou Skole vandt prisen for deres Unge-Team, bestående af frivillige fra 8. og 9. klasse, der fungerer som rollemodeller for de yngre elever. Ungeteamet deltager bl.a. i ture ud af skolen samt flere aktiviteter i både undervisning og pauserne. Det hele er støttet og coachet af SFO-personalet. Formålet med indsatsen har både været at give de ældre elever en mulighed for at fungere som rollemodeller, tage ansvar og blive synlige i skoledagen, samt skabe tættere bånd og fortrolighed mellem de forskellige årgange.

Handelsskolen København Nord

Handelsskolen København Nord vandt prisen for deres gennemførelse af en række elevbaserede tiltag, der skal styrke fællesskabet og det faglige undervisningsmiljø på skolen. Skolen har fx en elevmentorord-

ning, hvor 3. årselever bliver udvalgt gennem en ansøgningsprocedure til at hjælpe yngre elever med at lave og planlægge lektier, og en makkerskabsordning, der skal forebygge og afhjælpe ensomhed, dannelsen af klikker og sociale grupperinger.

DCUM 2014

Reformer hjælper børns og unges trivsel på vej

Trivselsrklæringen 10 år – det blev fejret

Viden og underholdning om undervisningsmiljø

Objektive målinger skal sætte fokus på indeklimaet

Flyvende start for Det talende spørgeskema

Trivselsmåling – værktøj og vejledning

På udkig efter eksemplarisk trivselsarbejde i grundskolen

Netværk og eksterne samarbejder

Glade vindere af Undervisningsmiljøprisen 2014

DCUM online

DCUM i medierne

Bestyrelse og budget

SOSU C, Brøndby

Skolen vandt undervisningsmiljøprisen for vedvarende opmærksomhed på elevinddragelse i arbejdet med et godt undervisningsmiljø. Elevrådet har været medarrangør af Elev-topmøde 2013, som blev afsluttet med elevernes ønsker til et godt undervisningsmiljø. Det har efterfølgende resulteret i stillezoner, "chill-out" rum, renovering af toiletter, fredagscafé, fester m.m. Rummelighed, respekt og den gode måde at omgås på er emner, som bliver diskuteret af både elever og undervisere.

Center for Dansk og Integration, Køge

Center for dansk og integration fik prisen for deres store fokus på at udvikle lærings- og undervisningsmiljøet med aktiviteter, der både støtter op om kursisternes sprogudvikling og deres integration i lokalsamfundet. Kursisterne bliver inddraget og involveret i lokalmiljøet, så de får

mulighed for at bruge sproget i autentiske sociale sammenhænge. Denne tilgang til læring er med til at skabe synergi mellem uddannelse, undervisningsmiljø, trivsel og integration.

Links

[Undervisningsmiljøprisen](#)

DCUM online

DCUM 2014

Reformer hjælper børns og unges trivsel på vej

Trivselsrklæringen 10 år – det blev fejret

Viden og underholdning om undervisningsmiljø

Objektive målinger skal sætte fokus på indeklimaet

Flyvende start for Det talende spørgeskema

Trivselsmåling – værktøj og vejledning

På udkig efter eksemplarisk trivselsarbejde i grundskolen

Netværk og eksterne samarbejder

Glade vindere af Undervisningsmiljøprisen 2014

DCUM online

DCUM i medierne

Bestyrelse og budget

I al kommunikation såvel online som i traditionelle medier følger DCUM fire kommunikationsprincipper for at sikre centret synlighed, gennemslagskraft og et godt omdømme. Principperne er konkrete anvisninger til, hvordan DCUM skal kommunikere: målrettet, professionelt, værdiskabende og strategisk.

DCUM kommunikerer fra samme strategiske udgangspunkt, så der en rød tråd i det, centret kommunikerer og signalerer i de forskellige medier.

dcum.dk

dcum.dk gennemgår som DCUM's hovedhjemmeside løbende forandringer og udvikling. I 2014 er nyhedsbrevet blevet relay-outet, så det er blevet mere indbydende og læsevenligt. Generelt er der blevet arbejdet på at øge overskueligheden i den store vidensmængde, der findes på sitet.

sammenmodmobning.dk

Portalen sammenmodmobning.dk, der formidler målrettet viden, værktøjer og hjælp til arbejdet for trivsel og mod mobning i grundskolen, er indholdsmæssigt blevet gået efter i 2014. Målet har blandt andet været, at indarbejde resultater og viden fra forskningsprojektet eXbus, som har be-

skæftiget sig med mobning som et kulturelt og relationelt fænomen, fremfor som et udelukkende individuelt og personligt fænomen. Undervejs i processen er også layoutet blevet justeret og forenklet.

Sociale medier

DCUM's tilstedeværelse på de sociale medier sikrer centret synlighed i andre og mere uformelle fora end det officielle site. Undervisningsmiljøgrisen på Facebook er et af de nyeste tiltag, som i 2014 var med til at sikre en stor forøgelse i antallet af ansøgere til Undervisningsmiljøprisen.

Også i 2015 er det DCUM's mål, at indholdet i al centrets kommunikation skal afspejle et højt kompetenceniveau samtidig med at formidlingen skal være tydelig og professionel. Opmærksomheden på online kommunikation vil fortsat være høj.

Links

DCUM's kommunikationsstrategi

Undervisningsmiljøgrisen

› DCUM i medierne

DCUM 2014

Reformer hjælper børns og unges trivsel på vej

Trivselsundersøgelsen 10 år – det blev fejret

Viden og underholdning om undervisningsmiljø

Objektive målinger skal sætte fokus på indeklimaet

Flyvende start for Det talende spørgeskema

Trivselsmåling – værktøj og vejledning

På udkig efter eksemplarisk trivselsarbejde i grundskolen

Netværk og eksterne samarbejder

Glade vindere af Undervisningsmiljøprisen 2014

DCUM online

DCUM i medierne

Bestyrelse og budget

■ Ergonomi, Indeklima, nationale trivselsmål, mobning og Trivselsundersøgelsens jubilæum er nogle af de emner, DCUM har været i medierne med i 2014.

"Tag en app mod smerterne" skrev magasinet Frie Skoler i januar 2014 i sin omtale af DCUM's ergonomiapp med øvelser til god ergonomi i dagtilbud og skole. DCUM arbejder fortsat på at udbrede kendskabet til appen, så flere børn og unge kan modvirke spændinger i kroppen.

I forbindelse med Trivselsundersøgelsens jubilæum var DCUM i pressen med nye tal, der viste, at mobning fortsat er en del af alt for mange elevers skolehverdag, og eleverne føler ikke, der bliver taget nok hånd om mobningen. Fx udtalte centret: "Cirka hver tredje af eleverne i begge aldersgrupper svarer, at de voksne aldrig eller kun nogle gange gør noget ved mobning på skolen, og det er et trist tal". Jette Sørensen i Politiken.

Ligesom mobning, er støj et vedvarende fokuspunkt for DCUM, fordi mange elever oplever forstyrrende støj i skolen. "Dårligt lydmiljø trætter. Du får ondt i hovedet. Du påvirker stemmen unødigt meget,

og du mister koncentrationen", udtalte Rasmus Challi til DR.

I forbindelse med de kommende trivselsmålinger var DCUM i medierne med budskabet om, at det opfølgende arbejde på en måling, er det, der skal skabe reelle forandringer: "Hele implementeringen kan ryge i svinget på grund af den almindelige travlhed. Og implementeringen er jo det væsentligste, hvis undersøgelserne skal have reel værdi for eleverne, så de oplever forbedringer af deres trivsel og undervisningsmiljø". Jannie Moon Lindskov i Weekendavisen.

Den 12. marts 2014 offentliggjorde DCUM nye tal om mobning. Det gav anledning til landsdækkende mediedækning over temaet: Gør de voksne for lidt for at stoppe mobning? Udgangspunktet var DCUM's tal, der viste, at for 4.-6. klasse var der kun ca. 52 %, som svarede "ja, tit" eller "ja, altid" til, at de voksne gør noget ved det, hvis nogen i klassen eller på skolen bliver mobbet. For 7.-10. klasse var dette tal helt nede på ca. 40 %. Find disse og flere tal om mobning:

[Tal om mobning 2013](#)

Faglige artikler 2014

[Elevernes trivsel – det er da noget vi måler!](#)
Ole Juhl i Plenum

[Nyt initiativ: Vejledninger](#)
Ole Juhl på dcum.dk

[Trivselsundersøgelsen og det manglende punktum](#)
Jette Sørensen på sammenmodmobning.dk

Bestyrelse og budget

BUDGET 2014

Samlet bevilling

8.400.000

DCUM 2014

Reformer hjælper børns og unges trivsel på vej

Trivselserklæringen 10 år – det blev fejret

Viden og underholdning om undervisningsmiljø

Objektive målinger skal sætte fokus på indeklimaet

Flyvende start for Det talende spørgeskema

Trivselsmåling – værktøj og vejledning

På udkig efter eksemplarisk trivselsarbejde i grundskolen

Netværk og eksterne samarbejder

Glade vindere af Undervisningsmiljøprisen 2014

DCUM online

DCUM i medierne

Bestyrelse og budget

DCUM's bestyrelse har den overordnede ledelse af centret og fastlægger centrets virksomhed. Bestyrelsen består af 15 medlemmer, der repræsenterer aktører fra dagtilbuds-, skole- og uddannelsesverdenen i Danmark. Bestyrelsens funktionsperiode er 01. oktober 2013 til 30. september 2015. Formandens funktionsperiode er 01. oktober 2013 til 30. september 2017.

Bestyrelsesformand udpeget af undervisningsministeren
Kirsten Holmgaard

Lærerstuderendes Landskreds, Sygeplejestuderendes Fællesråd, Pædagogstuderendes Landssammenslutning og Sammenslutningen af Danske Socialrågiverstuderende
Morten Kamp Rasmussen

De Frie Grundskoler
Kurt Ernst

Repræsentanter for elever og studerende m.v. Danske Gymnasielevs Sammenslutning
Veronika Ahrensboell

Repræsentant for Skole og Forældre
Merete Rehde Sørensen

Erhvervs- og produktionsskolebestyrelsesforeninger
Marianne Oksbjerg

Repræsentant for Danske Underviserorganisationers Samråd
Niels Munkholm Rasmussen

Danske Skoleelever
Sandra Harpøth Christensen

Kommunernes Landsforening
Bente Johansen

Danske Studerendes Fællesråd
Heidi Klokke

Repræsentanter for ejerne af uddannelsesstederne Danske Professionshøjskole Rektorkollegium
Lars Christensen Ustrup

Lederforeningen for VUC og Gymnasieskolernes Rektoreforening
Charlotte Juhl Andersen

Erhvervsskolenes Elevorganisation og Landssammenslutningen af Handelsskoleelever
Steffen Andersen

Danske Universiteters Rektorkollegium
Lone Krogh

Repræsentant for børn og unge 0-18 år Børnerådet
Stine Lindberg

dcum.